

TERMÍN: 17.08.2023

xx28931xx
Recenzia A
Milan Vaňko
milan.vanko@nbs.sk

*Prosím nezasahujte do tejto tabuľky*RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Milan Vaňko**NÁZOV MATERIÁLU: **Revízia všetkého**TYP VÝSTUPU*[1]: **analýza**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Ministerstvo financií SR - Útvar hodnoty za peniaze**AUTORI/KY: **Martin Haluš, Peter Mandžák, Martin Murín, Maria Mihoková, Martin Krok, Martina Erdelyová, Daniel Bednárík**

SPOLUAUTORI/KY: - ; - ; - ; -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **2****PRIPOMIENKY:**

P.č	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	str.3, odsek 3	Navrhujem prekontrolovať odkaz na RRZ pri vete „Dlhodobá udržateľnosť slovenských verejných financií je najhoršia v EÚ“	Slovensko má najhoršiu dlhodobú udržateľnosť (ukazovateľ S2) podľa Debt Sustainability Monitor od EK, podľa RRZ dosahuje tento ukazovateľ nižších hodnôt.	Odkaz bol nahradený odkazom na materiálom EK.

2	str. 12, odsek pod grafom 3	Bolo by vhodné doplniť odkazy na literatúru, ktorá študuje vplyv štruktúry výdavkov na ekonomický rast.	Veta: „Hoci sa vo vedeckej literatúre diskutuje o vplyve štruktúry verejných výdavkov na ekonomický rast ...“ spomína túto literatúru, ale chýbajú citácie na ňu.	Literatúra bola doplnená.
3	Box 1 resp. Prílohy 2 a 3	Definíciu smart krajín a tigrov by bolo treba lepšie zdôvodniť.	Toto zdôvodnenie chýba nad rámec konštatovania, že nižší počet krajín môže byť ovplyvnené extrémnymi pozorovaniami. Vhodné by bolo aj doplnenie prílohy 3 analýzou citlivosti na počet zahrnutých krajín v tigroch a smart krajinách podobne ako pri analýze vplyvu dĺžky sledovaného obdobia.	Zahrnuli sme do príloh analýzu citlivosti (Príloha 4). Text v boxe bol rozšírený o upozornenie, že ani Smart a Tigre nemusia predstavovať optimálne hodnoty, a že je možné v každej oblasti nájsť vhodnejší peer, avšak my sme chceli byť konzistentný naprieč celou revíziou.
4	Sekcia 1.1	V tejto časti by bolo dobré upozorniť na problém štatistickej delimitácie verejnej správy, ktorý môže viesť k menšej porovnateľnosti naprieč krajinami.	V jednotlivých častiach dokumentu sa tohto problému dotýkate, ale bolo by vhodné na to upozorniť čitateľa už v úvodnej kapitole. Rôzne spôsoby organizácie, vlastníctva a financovania najmä v sektoroch dopravy, energetiky a zdravotníctva (tu použitie SHA by asi malo problém eliminovať) môže viesť k odlišnej delimitácie verejnej správy a podielu verejných výdavkov v danej oblasti. Podobne napr. PPP projekty nevedú len k odlišnému časovému profilu	Text bol doplnený do Boxu 1.

			verejných výdavkov, ale aj odlišnému podielu medzispotreby a investícií.	
5	Sekcia 2.9	V prípade tejto sekcie by bolo vhodné viac zdôrazniť, že k výsledkom treba pristupovať opatrne vzhľadom na problematické meranie kapitálu ako aj výsledkov.	Eurostat a MMF udávajú diametrálne odlišné pohľady a nie je dostatočne vysvetlené, prečo je pohľad MMF „správny“ (v princípe kapitálová zásoba v sektore z minulosti môže byť naozaj vysoká, ale veľmi nízkej kvality – t. j. jeho efektivita by bola ešte nižšia). Podobne by bolo dobré lepšie zdôvodniť voľbu výsledkových indikátorov. Čistá produkcia elektrickej energie asi nebude veľmi vhodný indikátor, keďže kapitál producentov elektrickej energie je mimo sektora S13.	Kontext bol doplnený do boxu 9.
6	Celý dokument	Bolo by vhodné upozorniť na problém s meraním PKS.	Použitie dát v PKS po roku 2015 môže skreslovať výsledky (viď napr. komentár IFP).	Sme si vedomí problémov s PKS. Pracujeme s dátami po konzultáciách s kolegami s IFP. Do Boxu 5 sme vložili text s odkazom na komentár kolegov z IFP. Dôvodom, prečo v DEA používame aj PKS sú problémy, ktoré môžu nastať, ak by sme zohľadňovali iba % HDP (dve rôzne veľké ekonomiky s rovnakým

				počtom ľudí budú mať v oblastiach rôzne veľké vstupy, hoci % HDP majú rovnaké).
7	Sekcia 1.1, grafy 1 a 2	Navrhujem rozšíriť doplnkový indikátor celkových verejných výdavkov na dokreslenie grafu 1 a 2 aj celkové výdavky vrátane prostriedkov EÚ.	V grafe 1 a 2 sú zachytené len EU zdroje v rámci verejných investícií, konečnej spotreby verejnej správy a (pravdepodobne) dotácii do poľnohospodárstva, ale nie všetky eurofondy do S11 a S14 v rámci D3, D7, D9. Štatistika je dostupná v ECB DWH tu . Ak by rozšírili štatistiku aj o tieto zdroje, mierne by to upravilo optiku celkových verejných zdrojov v EU krajinách. Pri pohľade, že SK má vyššie príjmy z kohézie ako ostatné krajiny, tak je možné, že toto by trochu dorovnal úroveň verejných výdavkov voči benchmarkovým krajinám.	D3 sa v databáze ECB zobrazujú iba pre celú ekonomiku (nie je možné rozbiť medzi sektory), napriek tomu suma D3 a D9 a D7 pre non-government sectors nepresahuje v priemere 1,13 % HDP. Nie je nám jasné postavenie poľnohospodárskej podpory v tejto databáze, ktorá je v priemere 0,74 % HDP. Dáta z ECB nie je možné rozbiť do jednotlivých COFOG oblastí. Vznikol by tak nesúlady medzi grafmi a ďalšími analýzami. Z týchto dôvodov sme grafy 1 a 2 o dáta z ECB nakoniec neupravovali.

8	Sekcia 2.9	V súvislosti s investíciami z EÚ fondov by bolo vhodné spomenúť problém vytlačania domácich zdrojov.	Historicky <u>boli</u> byť EÚ fondy využívané do veľkej miery na substitúciu domácich zdrojov, čo vedie k ich nižšiemu príspevku ku konvergencii ekonomiky. Podobne EÚ projekty môžu ovplyvňovať prioritizáciu investícií, lebo ich „cena“ je nižšia ako cena projektu financovaného z vlastných zdrojov alebo úveru. Z toho vyplýva motív uprednostniť lacnejší projekt pred spoločensky prínosnejším projektom v danej chvíli.	Kontext bol doplnený do boxu 8.
9	Kapitola 3	Bolo by vhodné upozorniť na problém analýzy, kde ani výdavkové politiky v smart EÚ krajinách nemusia byť optimálne nastavené či už dnes alebo smerom do budúcnosti.	Príkladom môžu byť spomínané výdavky na R&D, kde pomerne široko definovaná smart kategória EÚ krajín je ďaleko od globálnych lídrov. Podobne zelená transformácia, rýchle technologické zmeny a rapídne starnutie a ich dopady na ekonomiku a spoločnosť si môžu vyžadovať dramaticky odlišný mix výdavkových politík štátu aj v smart krajinách.	Doplnili sme text v boxe 2, že Smart a Tigrov nemusia byť optimálne. O niečo podobné sa pokúšame priamo vo VaV, kde ukazujeme, že EÚ nie je leadrom vo výdavkoch na VaV. Zároveň bola kapitola 3 výrazne prepracovaná, čo ovplyvnilo aj manažérske zhrnutia.
10				

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Materiál „Výdavkové priority pre úspešné Slovensko“ analyticky skúma štruktúru verejných výdavkov SR a dosahované výsledky v porovnaní s krajinami s najvyššou kvalitou života resp. s krajinami zaznamenávajúcimi najrýchlejší pokrok v tejto oblasti ako aj s krajinami, ktoré spoločne s nami vstupovali do EÚ. Materiál nielen spĺňa nároky na publikáciu, ale predstavuje aj cenný príspevok do odbornej diskusie a môže tak prispieť k lepšej tvorbe verejných politík na Slovensku.

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.